

Krzysztof Parzych

Uwarunkowania aktywności turystycznej osób w starszym wieku : studium przypadku słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Słupsku

---

Ekonomiczne Problemy Turystyki nr 1 (25), 309-325

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Krzysztof Parzych*

Akademia Pomorska w Słupsku

**UWARUNKOWANIA AKTYWNOŚCI TURYSTYCZNEJ
OSÓB STARSZYCH. STUDIUM PRZYPADKU SŁUCHACZY
UNIWERSYTETU TRZECIEGO WIEKU W SŁUPSKU**

Streszczenie

W artykule podjęto zagadnienie aktywności turystycznej osób starszych. Do analizy przyjętego problemu badawczego posłużono się studium przypadku słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Słupsku. Dokonano charakterystyki zachowań turystycznych na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych dotyczących wybranych cech aktywności turystycznej oraz zasięgu podejmowanych podróży.

Słowa kluczowe: uniwersytet trzeciego wieku, Słupsk, aktywność turystyczna

Wprowadzenie

Współczesne społeczeństwa europejskie charakteryzują się znacznym przyrostem ludności w starszym wieku. Jest to efektem szeregu procesów o charakterze demograficznym oraz społeczno-ekonomicznym, których konsekwencją jest wzrastający w społeczeństwach, zwłaszcza krajów europejskich, udział ludności w wieku poprodukcyjnym. Powodami takiego stanu rzeczy są bardzo niska stopa urodzeń w wielu krajach europejskich oraz systematycznie rosnąca długość życia. Efektem tych zjawisk jest starzenie się wielu Europej-

---

* Adres e-mail: krzysztof-parzych@wp.pl.

skich społeczeństw. Z punktu widzenia demografii zmiany te są jednoznacznie niekorzystne, ponieważ prowadzą do wielu niekorzystnych przemian zarówno o charakterze demograficznym, jak i społeczno-ekonomicznym.

Z drugiej jednak strony to ludzie w wieku poprodukcyjnym dysponują obok młodzieży szkolnej i akademickiej największymi rezerwami czasu wolnego. Grupa ludności w starszym wieku posiada więc rozległy potencjał aktywności turystycznej.

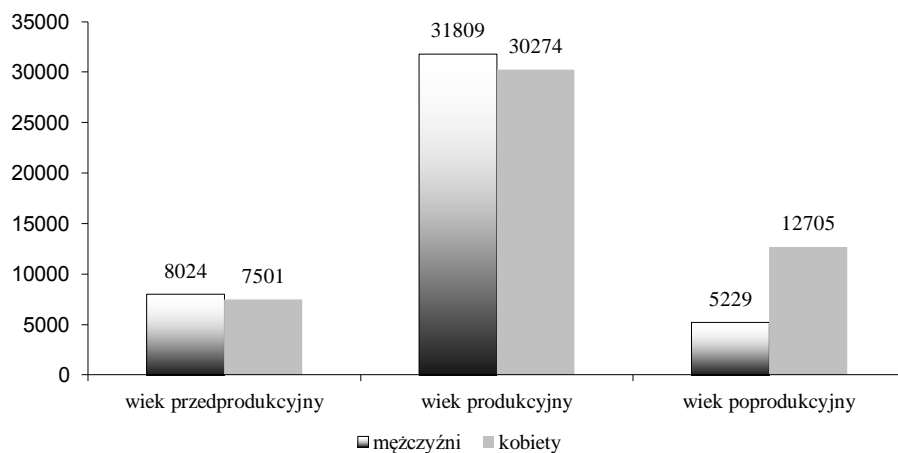
1. Cel pracy i metoda badawcza

W niniejszym opracowaniu podjęto zagadnienie aktywności turystycznej ludności w starszym wieku. Głównym celem opracowania była analiza aktywności turystycznej ludności w starszym wieku oraz wybranych cech ruchu turystycznego w tej grupie wiekowej. Analizy zagadnienia dokonano na podstawie studium przypadku słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Słupsku. Jako materiał źródłowy do analizy podjętego problemu badawczego posłużyły wyniki badań ankietowych, które zrealizowano na populacji 159 respondentów – słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Słupsku. Taki wybór podyktowany był wysokim poziomem aktywności, mobilności przestrzennej, jakim odznaczają się słuchacze uniwersytetów trzeciego wieku w Polsce.

2. Uwarunkowania aktywności turystycznej osób starszych

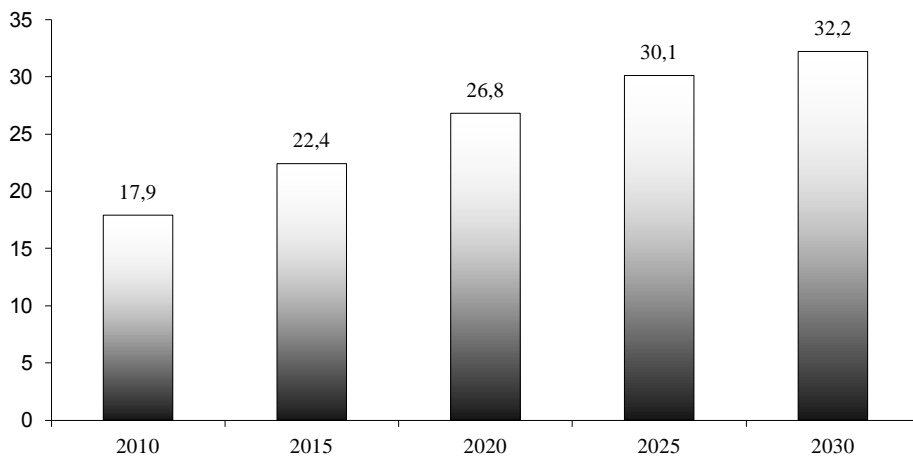
W Słupsku w 2012 r. mieszkało ok. 95 tys. mieszkańców. Z tej liczby ponad 66% stanowiła ludność w wieku produkcyjnym, ok. 18% – ludność w wieku przedprodukcyjnym, natomiast ok. 16% – ludność w wieku poprodukcyjnym (rysunek 1).

Prognozy demograficzne dla Słupska wskazują, że w 2030 r. jego liczba mieszkańców zmniejszy się do 81 tys. mieszkańców, w tym według prognoz ludności w wieku poprodukcyjnym będzie 26,2 tys., co ma stanowić 32% prognozowanej liczby mieszkańców (rysunek 2).

Rys. 1. Struktura ludności Słupska według wieku w 2012 r.

Źródło: Rocznik statystyczny województwa pomorskiego, GUS, Gdańsk 2012.

Rys. 2. Prognoza osób w wieku poprodukcyjnym w Słupsku do 2030 r.

Źródło: Strategia rozwiązywania problemów społecznych w mieście Słupsk w latach 2010–2018.

Osoby w wieku poprodukcyjnym dysponują rozległym budżetem czasu wolnego¹. Zdaniem K. Juszcza² aktywność ludzi w wieku poprodukcyjnym przyjmuje różne formy. Można ją podzielić na:

- formalną – jest to udział np. w wolontariacie, polityce, organizacji lokalnych,
- nieformalną – są to kontakty z rodziną, przyjaciółmi,
- samotniczą – jest to spędzanie czasu na oglądaniu telewizji, czytanie książek lub rozwijaniu swojego hobby.

Z kolei Kamiński³ aktywność ludzi starszych klasyfikuje w ramach dwóch grup czynności:

- a) wykonywanie pracy ceniowej i użytecznej; jest to m.in. wykonywanie pracy zarobkowej lub na pograniczu zarobku i odpoczynku, aktywność społeczna lub wewnątrzrodzinna;
- b) korzystanie z zajęć zaspokajających zainteresowania: uprawianie sportu i turystyki, branie udziału w zajęciach domów kultury lub oglądanie telewizji bądź czytanie książek.

Według badań B. Szatur-Jaworskiej⁴ większość emerytów czas wolny spędza receptywnie (np. oglądanie telewizji) oraz integracyjnie (spotkania z przyjaciółmi). Ważną rolę w organizacji czasu wolnego osób starszych odgrywają różnego rodzaju instytucje: kluby, świetlice, organizacje społeczne i religijne.

Bardzo ważnym kreatorem organizacji czasu wolnego osób starszych są współcześnie uniwersytety trzeciego wieku. W Polsce pierwszy powstał w 1975 r. w Warszawie. Aktualnie w funkcjonuje 110 tego typu placówek, które zrzeszają około 25 tys. słuchaczy. Głównym ich celem jest podejmowanie

---

¹ W. Alejziak, *Determinanty i zróżnicowanie społeczne aktywności turystycznej*, „Studia i Monografie AWF w Krakowie” 2009, nr 56; K. Banach, *Czas wolny w życiu starszych ludzi*, w: *Życie w starości*, red. B. Bugajska, Zapol, Szczecin 2007; T. Wolańska, *Psychologiczne problemy starzenia się i starości*, w: *Rekreacja i turystyka ludzi w starszym wieku*, red. H. Szwarz, T. Wolańska, T. Łobuzewicz, Instytut Wydawniczy Związków Zawodowych, Warszawa 1988; H. Szwarz, *Problemy społeczne turystyki III wieku*, w: *Społeczne aspekty turystyki: cele i realizacja. Wybrane materiały z XXVII Kongresu AIEST*, red. B. Libicki, Instytut Turystyki, Warszawa 1979.

² K. Juszcza, *Aktywność szansą na lepszą starość*, w: *Życie w starości...*

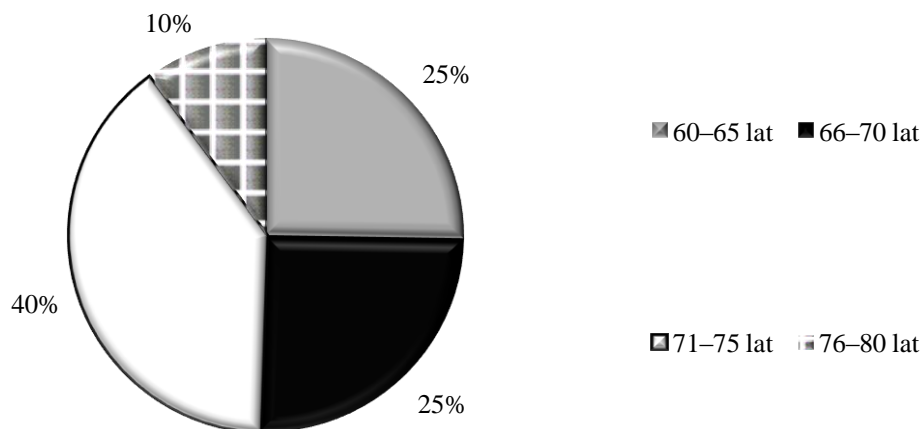
³ B. Szatur-Jaworska, *Aktywność społeczna i edukacyjna w fazie starości*, w: B. Szatur-Jaworska, P. Błędowski, M. Dzięgielewska, *Podstawy gerontologii społecznej*, Aspra-Jr, Warszawa 2006.

⁴ *Ibidem*.

różnych inicjatyw na rzecz krzewienia wśród swoich członków-słuchaczy aktywności intelektualnej, psychicznej, fizycznej i społecznej. Osoby będące słuchaczami uniwersytetów trzeciego wieku charakteryzują się z reguły otwartością, ciekawością świata, chęcią czynnego uczestnictwa w różnych formach aktywności. Są to również, jak pokazują badania, osoby mobilne pod względem aktywności rekreacyjno-turystycznej.

3. Cechy aktywności turystycznej osób starszych na podstawie turystyki słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Słupsku

Analizy aktywności turystycznej osób w wieku starszym w szerokim kontekście uwarunkowań demograficznych oraz społecznych dokonano na podstawie ankiet zebranych wśród słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Słupsku. W badaniu wzięło udział 159 osób, w tym 95 kobiet i 64 mężczyzn. W tej grupie najwięcej osób było z wykształceniem zawodowym, bo 53, a najmniej z podstawowym. Natomiast jeżeli chodzi o wiek, to najwięcej osób było z przedziału 66–70 lat, a najmniej z przedziału 76–80 lat (rysunek 3).

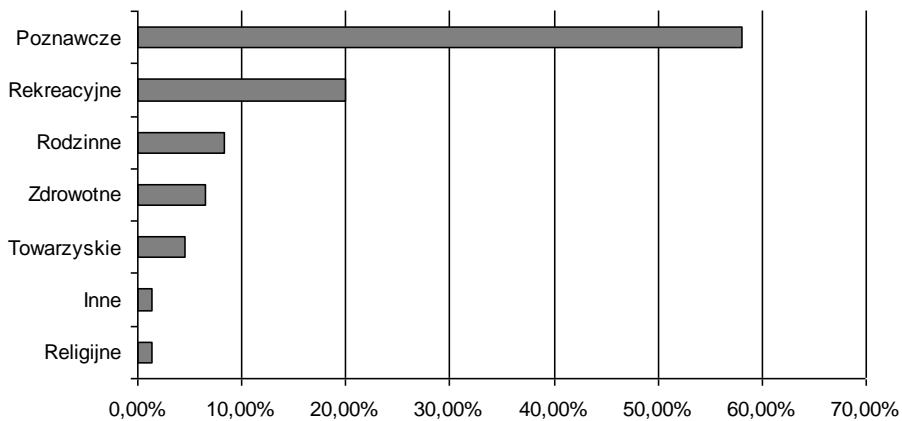
Rys. 3. Struktura wieku studentów UTW przedstawiona w procentach

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

Ogółem w wyjazdach turystycznych w 2012 r. wzięło udział 99 osób spośród 159 uczestniczących w badaniach ankietowych. Poziom frekwencji w wyjazdach turystycznych w badanej populacji wyniósł 62%.

Spośród 38% respondentów, którzy nie podejmowali udziału w ruchu turystycznym w 2012 r., najwięcej osób jako przyczynę wskazało względy finansowe, ok. 25% – problemy zdrowotne, a ok. 20% badanych – względy rodzinne. Warto odnotować, że zaledwie 15% spośród słuchaczy UTW w Słupsku nie brało udziału w ruchu turystycznym w 2012 r. z powodu braku zainteresowania, braku potrzeby wyjazdu. Dowodzi to wysokiego popytu potencjalnego na uczestnictwo w turystyce, dla którego najczęstszymi barierami są względy finansowe oraz problemy zdrowotne.

Bardzo istotnym elementem opisu aktywności turystycznej są motywacje uczestnictwa w ruchu turystycznym. Motywacje uczestnictwa w turystyce różnych grup ludności stanowią od wielu lat ważny problem badawczy w literaturze badawczej zarówno polskiej, jak i zagranicznej. Zagadnienie doczekało się wielu propozycji typologii motywów aktywności turystycznej⁵.

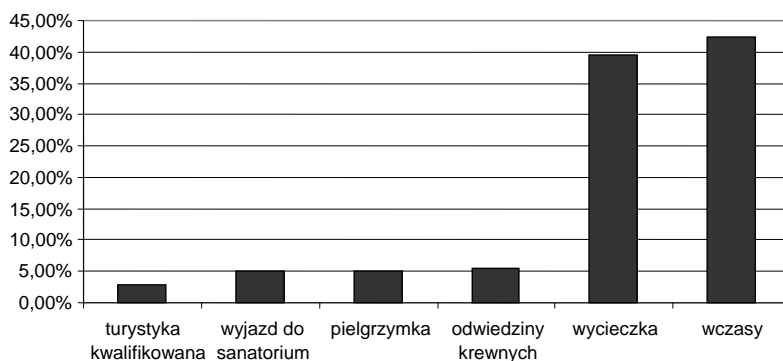

Rys. 3. Motywy wyjazdów turystycznych podane w procentach w 2012 r.

Źródło: *Strategia rozwiązywania problemów...*

⁵ K. Przeclawski, *Zarys socjologii turystyki*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1997; J. Swarbrooke, S. Horner, *Consumer Behaviour in Tourism*, Butterworth-Heinemann, Oxford 1999; R. Winiarski, *Motywacja aktywności rekreacyjnej człowieka: założenia teoretyczno-metodologiczne oraz wyniki badań*, Wyd. AWF w Krakowie, Kraków 1991.

Analiza motywacji turystycznych w badanej populacji wskazuje, że głównym motywem aktywności turystycznej podejmowanej przez osoby starsze w wyjazdach w 2012 r. był motyw poznawczy, na który wskazało 60% respondentów uczestniczących w ruchu turystycznym (rysunek 3). Około 20% badanych wskazywało na motyw rekreacyjny. Pozostałe motywacje uczestnictwa w ruchu turystycznym były wymieniane znacznie rzadziej (motywacje rodzinne – 8%, zdrowotne – 7%, towarzyskie – 5%).

Rys. 4. Formy uczestnictwa w ruchu turystycznym słuchaczy UTW w Słupsku w 2012 r.

Źródło: *Strategia rozwiązywania problemów...*

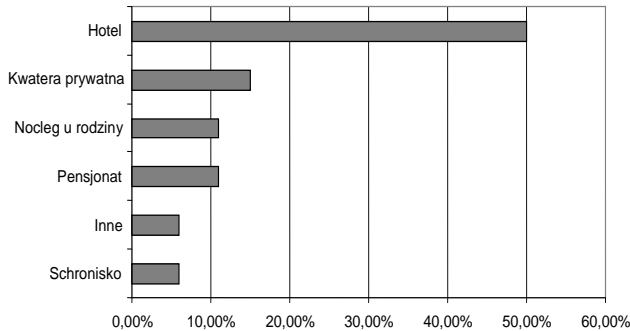
Taki rozkład dominujących motywacji turystycznych w badanej populacji nie odbiega od motywacji turystycznych deklarowanych w innych grupach wiekowych społeczeństwa polskiego⁶.

Wybór form aktywności turystycznej określony dla wyjazdów turystycznych zrealizowanych przez badaną populację respondentów był konsekwencją deklarowanych motywacji turystycznych (rysunki 3–4). I tak,

⁶ W. Alejziak, *Determinanty i zróżnicowanie...*; A. Dziewulak, E. Kosel, A. Nocun, K. Przeclawski, M. Zurn, *Turystyka młodzież: z badań nad wypoczynkiem młodzieży warszawskiej*, Instytut Turystyki, Warszawa 1977; K. Łaciak, *Aktywność turystyczna dzieci i młodzieży w 2010 roku*, Instytut Turystyki, Warszawa 2011; K. Parzych, *Turystyka młodzieży akademickiej na przykładzie studentów geografii Akademii Pomorskiej w Słupsku*, *Współczesne problemy badawcze geografii polskiej – geografia człowieka*, „Dokumentacja Geograficzna” 2008, nr 36; R. Winiarski, *Motywacja aktywności...*

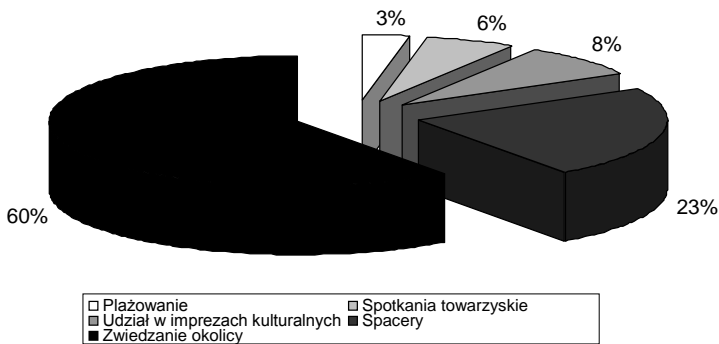

najczęściej podejmowanymi formami wyjazdów turystycznych były wczasy, w których uczestniczyło 42% badanych, oraz wycieczki, w których wzięło udział 40% respondentów. Pozostałe formy wyjazdów turystycznych były wskazywane sporadycznie.

Rys. 5. Formy zakwaterowania w trakcie podróży słuchaczy UTW w Słupsku w wyjazdach zrealizowanych w 2012 r.

Źródło: *Strategia rozwiązywania problemów...*

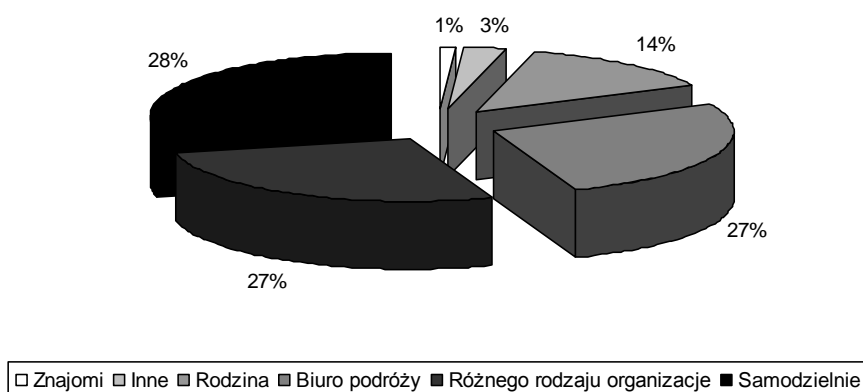

Rys. 6. Formy spędzania czasu w trakcie wyjazdów turystycznych słuchaczy UTW w Słupsku w 2012 r.

Źródło: *Strategia rozwiązywania problemów...*

W związku z dominacją wśród form ruchu turystycznego wycieczek i wczasów najczęstszymi miejscami zakwaterowania w podejmowanych wyjazdach były hotele (ponad 50% ogółu wyjazdów). Udział pozostałych miejsc zakwaterowania był niewielki i nie przekraczał 15% (rysunek 5).

Charakter form uczestnictwa w wyjazdach turystycznych w badanej populacji zdeterminował formy spędzania czasu w trakcie wyjazdów. Najczęściej preferowanym sposobem spędzania czasu było zwiedzanie okolicy, na które wskazywało 60% respondentów. Wśród pozostałych form spędzania czasu pojawiały się częściej spacer (23%) oraz uczestnictwo w różnego rodzaju imprezach kulturalnych. Pozostałe formy spędzania czasu wolnego w trakcie podejmowanych podróży miały charakter marginalny.

Rys. 7. Organizatorzy wyjazdów turystycznych słuchaczy UTW w Słupsku w 2012 r.

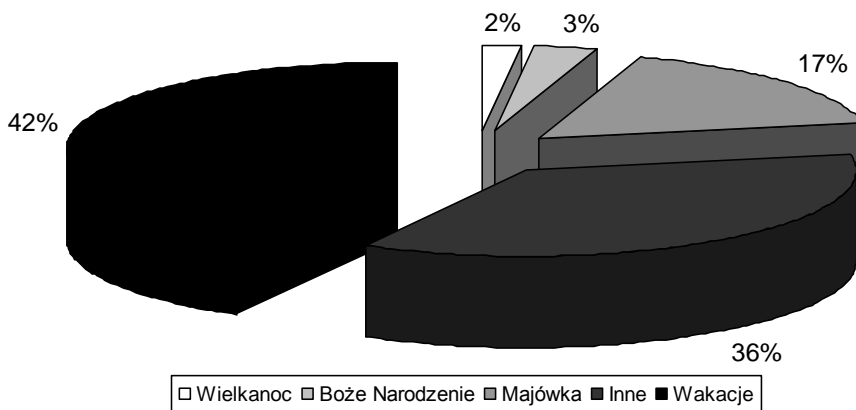
Źródło: *Strategia rozwiązywania problemów...*

Wyjazdy podejmowane przez słuchaczy UTW w Słupsku w 2012 r. były organizowane samodzielnie oraz przez różnego rodzaju organizacje społeczne, biura podróży i inne. Ponad połowa wszystkich podróży podejmowanych przez badaną populację miała więc charakter sformalizowany. Wyjazdy były dokładnie zaplanowane i profesjonalnie przygotowane, odbywały się według z góry założonego programu. Może to wskazywać na to, że znaczna część populacji osób starszych to osoby niemające doświadczenia w indywidualnej organizacji wyjazdów turystycznych, powierzające organizację swoich podróży

profesjonalnym biurom podróży bądź różnym organizacjom mającym większe doświadczenia w tym zakresie.

Taki rozkład form organizacyjnych wyjazdów z dużym udziałem biur podróży i różnych organizacji może być pochodną faktu, że większość z badanych respondentów okres największej w ciągu życia mobilności, aktywności przeżywała w latach 70.–80. XX w., a więc w czasie, kiedy uczestnictwo w wyjazdach turystycznych podejmowanych i organizowanych samodzielnie ustępowało formom wyjazdów organizowanych przez zakłady pracy oraz różne instytucje i organizacje społeczne.

Charakterystyka dominujących terminów podejmowanej aktywności turystycznej w badanej grupie pozwala zauważyć, że najwięcej osób uczestniczyło w wyjazdach w okresie urlopowo-wakacyjnym oraz w czasie weekendu majowego. Pozostałe okresy częstszych wyjazdów związane były z weekendami wiosennymi i jesiennymi. Zwraca uwagę znikomy udział aktywności turystycznej w okresach świątecznych, coraz częstszy w przypadku wyjazdów innych grup wiekowych. Świadczy to o silnie zakorzenionym modelu spędzania świąt w gronie najbliższych we własnym domu.

Rys. 8. Preferowane terminy wyjazdów turystycznych słuchaczy UTW w Słupsku w 2012 r.

Źródło: *Strategia rozwiązywania problemów...*

Respondentów zapytano również o wyjazdy turystyczne zrealizowane na przestrzeni ostatnich 30 lat. Najwyższy udział wyjeżdżających odnotowano

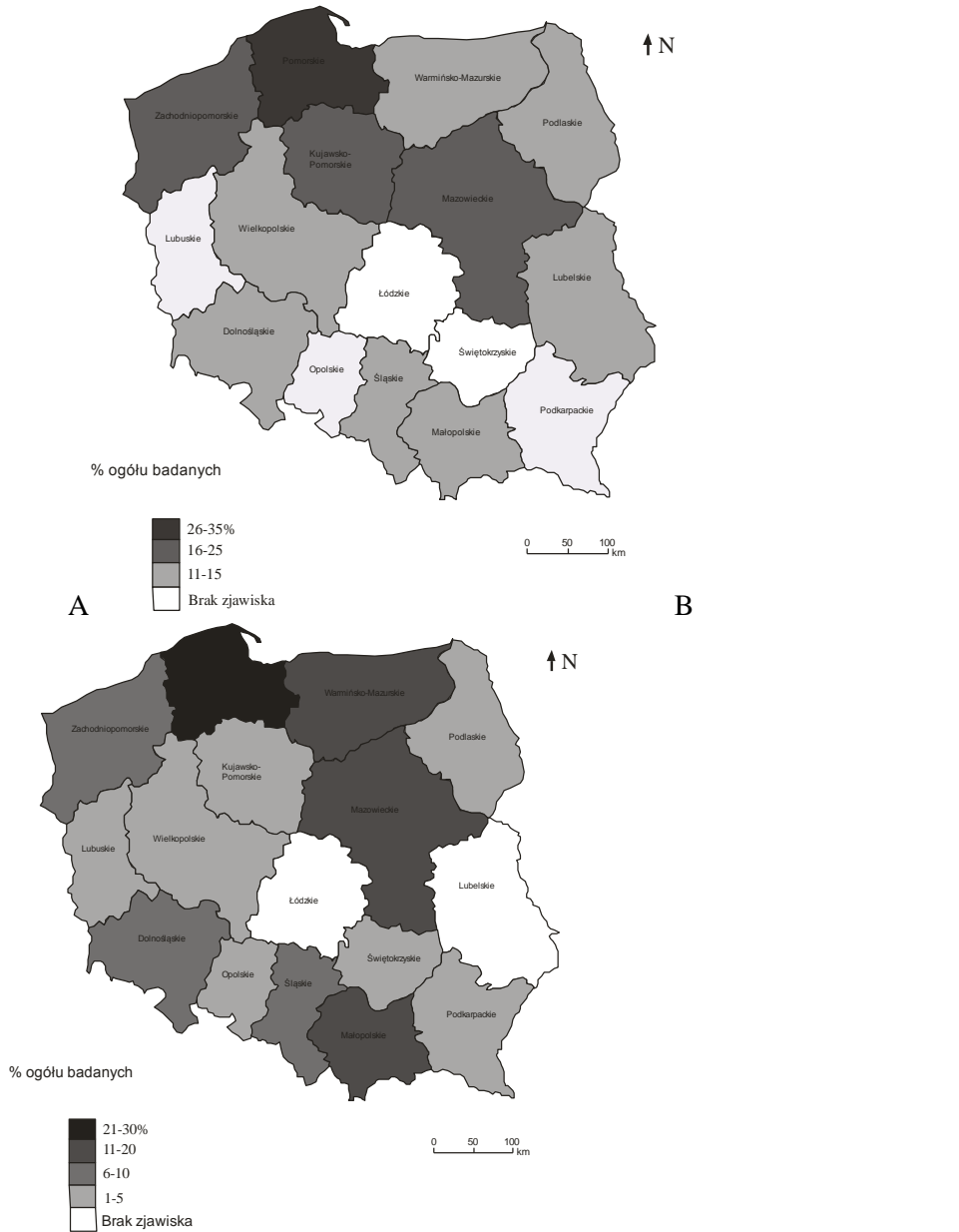
w latach 2005–2011 i wynosił on 86%. Dla pozostałych wyróżnionych okresów wskaźniki frekwencji były zdecydowanie niższe i nie przekraczały 7%. Jest to prawdopodobnie efektem ograniczonej pamięci dotyczącej wyjazdów we wcześniejszych okresach. Trzeba też pamiętać o tym, że okres największej aktywności zawodowej oraz rodzinnej badanych respondentów przypadają na lata gospodarki centralnie sterowanej i systemu socjalistycznego, kiedy to swobodnie podejmowana aktywność turystyczna była zjawiskiem znacznie rzadszym niż obecnie.

Bardzo istotnym elementem charakteryzującym aktywność turystyczną jest zasięg przestrzenny podejmowanych podróży. O wyborze miejsca wypoczynku z reguły decyduje szereg takich uwarunkowań, jak atrakcyjność turystyczna miejsca, jego dostępność komunikacyjna oraz inne elementy szeroko rozumianej infrastruktury turystycznej, przede wszystkim baza noclegowa. Niewątpliwie istotnym elementem są również przesłanki związane z samą osobą turysty. W tym przypadku ważną rolę odgrywa poziom jego zamożności, wiek, płeć, miejsce w hierarchii społecznej, poziom wykształcenia i wykonywany zawód. Istotną rolę odgrywają też indywidualne cechy psychologiczne, predyspozycje, stan zdrowia, doświadczenia życiowe, w tym wcześniejsze doświadczenia turystyczne⁷.

Analizy zasięgu przestrzennego podejmowanej przez słuchaczy UTW w Słupsku aktywności turystycznej dokonano w odniesieniu do wyjazdów turystycznych zrealizowanych w 2012 r. oraz wszystkich zapamiętanych wyjazdów przeszłych. Ogółem odnotowano w badanej populacji 103 wyjazdy krajowe zrealizowane w 2012 r. oraz 149 innych, zapamiętanych wyjazdów przeszłych.

---

⁷ W. Alejziak, *Determinanty i zróżnicowanie...*; K. Przeclawski, *Zarys socjologii...*

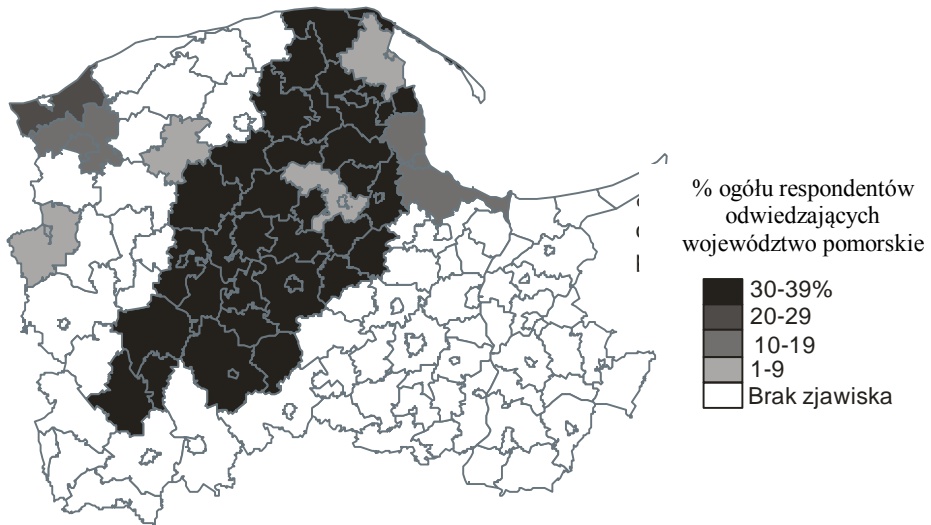
Rys. 9. Rozkład przestrzenny wyjazdów turystycznych zrealizowanych przez słuchaczy UTW w Słupsku w 2012 r. (A) oraz wszystkich innych zapamiętanych wyjazdów przeszłych (B)

Źródło: *Strategia rozwiązywania problemów...*

Analiza rozkładu przestrzennego podejmowanych podróży w 2012 r. oraz wszystkich zapamiętanych wcześniejszych wyjazdów wykazuje znaczne podobieństwa. Najwięcej wyjazdów turystycznych dotyczyło województwa pomorskiego. Ich udział w wyjazdach w 2012 r. wyniósł 35% wszystkich wyjazdów zrealizowanych w tym okresie, natomiast w odniesieniu do zapamiętanych wcześniejszych wyjazdów wyniósł 22%. Ponadto, wśród wyjazdów w 2012 r. częściej pojawiały się miejscowości województw mazowieckiego, kujawsko-pomorskiego i zachodniopomorskiego (rysunki 9A–B). W odniesieniu do wszystkich zapamiętanych wyjazdów przeszłych większy był z kolei udział województw małopolskiego, dolnośląskiego oraz warmińsko-mazurskiego. Wiązać to należy ze znacznie dłuższymi ramami czasowymi aktywności turystycznej okresu przeszłego, który w założeniu obejmował wszystkie zapamiętane podróże zrealizowane przed 2012 r.

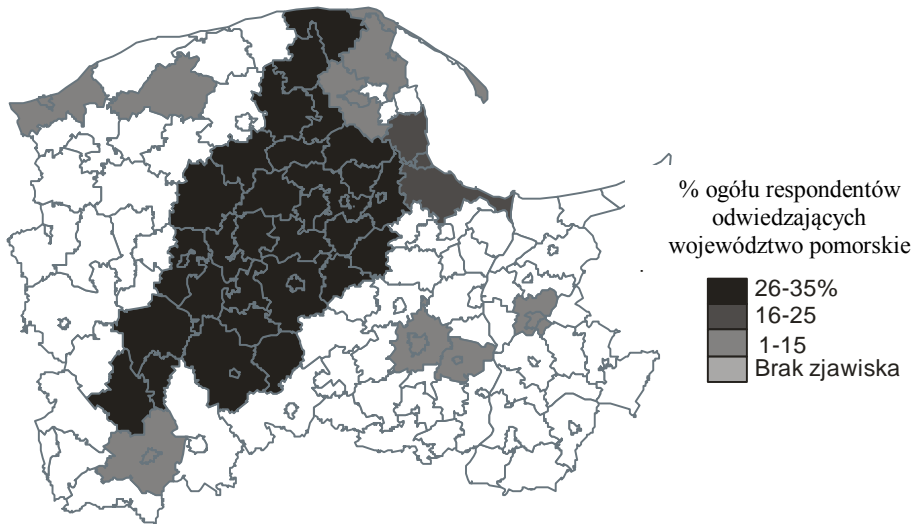
Analiza rozkładu przestrzennego wyjazdów w 2012 r. oraz wszystkich zapamiętanych wyjazdów przeszłych zrealizowanych na obszarze województwa pomorskiego wskazuje na dominację gmin Pojezierza Kaszubskiego oraz najbliższych sąsiednich gmin Słupska. Zasięgi przestrzenne wyjazdów w województwie pomorskim w 2012 r. (36 wyjazdów) i zapamiętanych wyjazdów wcześniejszych (49 wyjazdów) niemalże pokrywają się ze sobą. Miejscowością najczęściej odwiedzaną w 2012 r. w badanej populacji turystów była Ustka, gdzie przebywało ok. 20% badanych. Niewątpliwie wpływ miało na to bezpośrednie sąsiedztwo Słupska. Około 24% badanych wyjeżdżało do Trójmiasta, na co niewątpliwie wpłynęła olbrzymia liczba elementów dziedzictwa historyczno-kulturowego Gdańska oraz atrakcje Sopotu i Gdyni. Ponadto, w 2012 r. i we wcześniejszych były odwiedzane inne miejscowości województwa pomorskiego: Puck, Łeba, Malbork, Hel, Wejherowo, Główny, Człuchów, Pelplin i Starogard Gdański (rysunek 10a–b).

Wśród częściej pojawiających się destynacji turystycznych poza województwem pomorskim wymieniano Warszawę, Ciechocinek, Toruń oraz niektóre kurorty wypoczynkowe województwa zachodniopomorskiego (Świnoujście, Międzyzdroje lub Kołobrzeg) i miejscowości południowej Polski: Kraków, Wrocław, Zakopane. Z kolei najrzadziej odwiedzanymi województwami zarówno w odniesieniu do 2012 r., jak i do zapamiętanych okresów wcześniejszych były: lubelskie, świętokrzyskie, łódzkie, podkarpackie, lubuskie i opolskie.

Rys. 10a. Wyjazdy turystyczne w województwie pomorskim w 2012 r.

Źródło: *Strategia rozwiązywania problemów...*

Rys. 10b. Wyjazdy turystyczne w województwie pomorskim w pozostałym okresie emerytalnym

Źródło: *Strategia rozwiązywania problemów...*

Analiza rozkładu przestrzennego wyjazdów zagranicznych w badanej populacji wskazuje na znaczne ich rozproszenie. Ogółem odnotowano 80 wyjazdów zagranicznych w 2012 r. oraz 136 zapamiętanych wcześniejszych wyjazdów zagranicznych. W 2012 r. badani respondenci odwiedzili 26 krajów. Z tego najwięcej osób przebywało w Niemczech (16%), na Węgrzech (15%), we Włoszech (10%). Na Litwę, Ukrainę i Francję przypadało po ok. 6% ogółu podróży. Wśród pozostałych państw dominowały inne kraje europejskie. W grupie wcześniejszych zapamiętanych wyjazdów zagranicznych pojawiło się 25 krajów. Wśród najczęściej odwiedzanych w przeszłości państw należy wymienić Niemcy (17%), Litwę (12%), Włochy (10%), Czechy i Grecję (po ok. 7%). Ponadto, odnotowano kilka wyjazdów dość egzotycznych, np. do Japonii, na Bahamy, Dominikanę. Rozkłady przestrzenne wyjazdów zagranicznych w badanej populacji turystów w 2012 r. i zapamiętanych wyjazdów przeszłych są bardzo zbliżone.

Podsumowanie

1. Poziom aktywności turystycznej słuchaczy UTW w Słupsku jest stosunkowo wysoki, co wskazuje na popularność turystyki i rekreacji na tle innych sposobów spędzania czasu wolnego u osób w wieku poprodukcyjnym.
2. Turyści w starszym wieku chętnie podejmują aktywność turystyczną motywowani względami krajoznawczymi oraz rekreacyjnymi.
3. Turyści w starszym wieku są przyzwyczajeni do uczestnictwa w wyjazdach profesjonalnie przygotowanych przez biura podróży oraz organizacje społeczne. Rzadziej inicjują podróże organizowane samodzielnie.
4. Głównymi formami realizowanej aktywności turystycznej osób starszych są wycieczki i wczasy, natomiast okresami częściej podejmowanej aktywności turystycznej: okres urlopowo-wakacyjny, okres weekendu majowego i inne okresy weekendowe w miesiącach wiosennych oraz wczesnojesiennych.
5. Zasięgi przestrzenne podejmowanych przez słuchaczy UTW w Słupsku wyjazdów w odniesieniu do 2012 r. i zapamiętanych wyjazdów wcześniejszych są do siebie zbliżone. W kraju najczęściej odwiedza-

- nymi województwami są w badanej populacji śląskie, małopolskie, pomorskie oraz zachodniopomorskie i mazowieckie.
6. Podobnie sytuacja układa się w odniesieniu do wyjazdów zagranicznych, w których dominują podróże do Niemiec, na Litwę, do Włoch, Francji, Czech, zarówno w odniesieniu do 2012 r., jak i zapamiętanych wszystkich okresów wcześniejszych.
  7. Analiza uwarunkowań aktywności turystycznej w badanej populacji słuchaczy UTW w Słupsku wskazuje na dużą rolę turystycznego wzorca spędzania czasu wolnego i świadczy o dużym potencjale aktywności turystycznej w grupie ludności w starszym wieku.

Literatura

- Alejziak W., *Determinanty i zróżnicowanie społeczne aktywności turystycznej*, „Studia i Monografie AWF w Krakowie” 2009, nr 56.
- Banach K., *Czas wolny w życiu starszych ludzi*, w: *Życie w starości*, red. B. Bugajska, Zapol, Szczecin 2007.
- Dziewulak A., Kosel E., Nocuń A., Przeclawski K., Zurn M., *Turystyka młodzież: z badań nad wypoczynkiem młodzieży warszawskiej*, Instytut Turystyki, Warszawa 1977.
- Juszczak K., *Aktywność szansą na lepszą starość*, w: *Życie w starości*, red. B. Bugajska, Zapol, Szczecin 2007.
- Łaciak K., *Aktywność turystyczna dzieci i młodzieży w 2010 roku*, Instytut Turystyki, Warszawa 2011.
- Parzych K., *Turystyka młodzieży licealnej Częstochowy na tle badań ankietowych*, „Zeszyty Naukowe WPSTiH w Bydgoszczy” 2003, nr 3.
- Parzych K., *Turystyka młodzieży akademickiej na przykładzie studentów geografii Akademii Pomorskiej w Słupsku, Współczesne problemy badawcze geografii polskiej – geografia człowieka*, „Dokumentacja Geograficzna” 2008, nr 36.
- Przeclawski K., *Zarys socjologii turystyki*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1997.
- Swarbrooke J., Horner S., *Consumer Behaviour in Tourism*, Butterworth-Heinemann, Oxford 1999.
- Strategia rozwiązywania problemów społecznych w mieście Słupsku na lata 2010–2018.*
- Szatur-Jaworska B., *Aktywność społeczna i edukacyjna w fazie starości*, w: B. Szatur-Jaworska, P. Błądowski, M. Dziegielewska, *Podstawy gerontologii społecznej*, Aspra-Jr, Warszawa 2006.

- Szwarc H., *Problemy społeczne turystyki III wieku*, w: *Społeczne aspekty turystyki: cele i realizacja. Wybrane materiały z XXVII Kongresu AIEST*, red. B. Libicki, Instytut Turystyki, Warszawa 1979.
- Winiarski R., *Motywacja aktywności rekreacyjnej człowieka: założenia teoretyczno-metodologiczne oraz wyniki badań*, Wyd. AWF w Krakowie, Kraków 1991.
- Wolańska T., 1988, *Psychologiczne problemy starzenia się i starości*, w: *Rekreacja i turystyka ludzi w starszym wieku*, red. H. Szwarc, T. Wolańska, T. Łobuzewicz, Instytut Wydawniczy Związków Zawodowych, Warszawa 1988.

DETERMINANTS OF THE OLDER PEOPLE'S TOURIST ACTIVITY. THE CASE OF THE UNIVERSITIE'S THIRD AGE STUDENTS FROM SŁUPSK

Summary

In this work was taken an issues of the tourist activity of the older people. As the case was used the Universities of the third age students from Słupsk. It was made an characteristic of the determinants of the tourist activit basing on the questionnaire survey. In the analysis was described the main features of the tourist activity as the factors of the tourism frequence, motivations of the participation tourism, forms of participation in tourism, forms of spending free time during depertures time, forms of organization of the tourism and main periods of the participation in tourism and main destinations of the departures in the country and in abroad. The results show high level of the tourist activity among the respoondents. The older people of Słupsk often participate in tourism motivated by holiday and tourist needs, The often participate in trips organized by tour operators to different destinations located in main tourist regions of Poland as Masurian Lake region, Tatra Mountain Region, to big polish tourist centers as Gdańsk, Kraków, Warszawa. They gladly go to abroad too, the most often to Germany, Hungary, Italy, Czech Republic and others countries

Keywords: University of the Third Age, Słupsk, tourist activity

Translated by Krzysztof Parzych